

**Česká zemědělská univerzita v Praze
Fakulta životního prostředí
Katedra ekologie**

**Realizace Úmluvy o mezinárodním obchodu s ohroženými
druhy (CITES) v ČR a EU.**

Convention on International Trade in Endangered Species (CITES) Implementation in
Czech Republic and the European Union.

Bakalářská práce

Vedoucí Bp: Ing. Petr Zasadil, Ph.D.
Vypracovala : Petra Mošková Daňková

2009

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně a uvedla jsem všechny literární prameny a publikace, ze kterých jsem čerpala.

Datum

podpis

Touto cestou bych ráda poděkovala vedoucímu své bakalářské práce Ing. Petru Zasadilovi, Ph.D. za vstřícný přístup, poskytnuté rady a odborné vedení mé bakalářské práce.

Abstrakt

Tato práce se zabývá Úmluvou o obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (CITES), též zvanou Washingtonská úmluva. První část je věnována základním údajům a realizaci úmluvy. Je zde popsáno jak úmluva vznikla a jak funguje. Smluvní strany se pravidelně scházejí na konferencích každý třetí rok. Zde jsou diskutovány aktuální problémy a aktualizován seznam ohrožených druhů. Seznam je rozdělen do tří příloh I, II a III, nejvíce ohrožené druhy jsou zařazeny do přílohy I a obchod s nimi je zakázán. V příloze II jsou druhy, s kterými se může obchodovat pouze na základě příslušného povolení, tzv. permitů. Další část práce se věnuje oblasti nelegálního obchodu ve světě. Jsou zde rozděleny problémy, jako příklady jsou uvedeny obchod se slonovinou nebo nelegální obchod s lidoopy. Čtvrtá kapitola nese název Realizace úmluvy v Evropské unii. Zde je rozebrána legislativa, dle které se řídí i Česká republika. Vysvětluje zde, jaké dokumenty jsou potřeba k obchodu s exempláři CITES a jaké jsou výjimky ze zákazu komerčního využívání. Zvláštní část je věnována i označování druhů CITES, neboť každý exemplář musí být řádně a nezaměnitelně označen. Předposlední část je zaměřena na Českou republiku. Jako člen Evropské unie se ČR musí řídit Nařízeními ES. Druhy jsou u nás rozděleny do příloh A, B, C a D. První tři jsou téměř totožné se seznamem CITES, ale přibila nám příloha D. Druhy zařazené do přílohy D jsou monitorovány, ale obchod s nimi je povolen. V poslední části jsou rozebrány problémy, které s úmluvou souvisejí. Chudoba, vysoké výdělky pro obchodníky a ekonomické problémy země jsou příčiny, které nelegálnímu obchodu prospívají a pokud chceme chránit přírodu musíme řešit i tyto problémy.

Abstrakt v AJ

This thesis deals with the Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora (CITES), also called the Washington Convention. The first part deals with the basic data and implementation of the Convention. It describes how the Convention came into existence and how it works. The Parties meet regularly at conferences once every three years. There the topical issues are discussed and the list of endangered species is updated. The list is divided into three Appendices I, II and III; Appendix I includes the most endangered species – trade with them is prohibited. Appendix II includes the species that may only be traded based on a respective permit. The next part of the thesis addresses the illegal trade in the world. It deals with the classification of issues including e.g. trade in ivory or illegal trade in anthropoid apes. The fourth chapter is named Convention Implementation in the European Community. It provides the analysis of the legislation also followed by the Czech Republic. It explains which documents are needed for the trade in CITES specimens and what the exceptions from the ban of commercial use are. A special part also deals with marking of CITES species as each specimen must be duly and non-interchangeably marked. The penultimate part focuses on the Czech Republic. The Czech Republic, being a member of the European Community, must observe the EC regulations. The species are classified into Appendices A, B, C and D in our country. The first three appendices are almost identical to the CITES list, but there is an additional Appendix D. The species included in Appendix D are monitored, but their trade is permitted. The last part addresses the problems related to the Convention. Poverty, high incomes for traders and economic problems of a country are the causes which contribute to illegal trade, and if we want to protect nature, those problems must be dealt with, too.

Obsah:

1. ÚVOD	1
2. CHARAKTERISTIKA ÚMLUVY CITES.....	2
2.1. Základní údaje.....	2
2.2. Realizace úmluvy CITES.....	4
2.3. Jak úmluva funguje	5
2.3.1. Konference smluvních stran.....	5
2.4. Naplňování úmluvy	6
3. DRUHY CHRÁNĚNÉ PODLE ÚMLUVY	8
3.1. Obchod se slonovinou	8
3.2. Nelegální obchod s lidoopy	9
3.3. Kočkovité šelmy.....	10
3.4. Komerčně významné ryby a kytovci	11
3.5. Želvy	11
3.6. Bizon americký.....	12
3.7. Mahagon brazilský.....	12
3.8. Ilegální obchod s ptactvem	13
3.8.1. Druhy ohrožených dravých ptáků	13
3.9. Ohrožený žralok bílý.....	14
4. REALIZACE ÚMLUVY V EVROPSKÉ UNII	15
4.1. Legislativa	15
4.1.1. Seznamy chráněných druhů v přílohách ES.....	16
4.1.2. Obchod s exempláři CITES dle předpisů EU.....	18
4.2. Dokumentace EU potřebná k nakládání s druhy.....	19
4.2.1. Výjimky ze zákazu komerčního využívání.....	21
4.3. Označování exemplářů CITES dle legislativy ES	22
4.3.1. Čipy	22
4.3.2. Kroužiky	23
4.3.3. Fotografie.....	24
5. REALIZACE ÚMLUVY V ČESKÉ REPUBLICE	26
5.1. Legislativa v České republice.....	26
5.2. Administrativní struktura	27
5.2.1. Výkonné orgány.....	28
5.3. Obchod s třetími zeměmi a Českou republikou	28
5.3.1. Ohrožené druhy v České republice	29
6. VLIVY NELEGÁLNÍHO OBCHODU A ÚMLUVY O OBCHODU S OHROŽENÝMI DRUHY-NEGATIVNÍ I POZITIVNÍ.....	31
6.1. Návrh novely	31
6.2. Environmentální dopady	32
6.3. Socioekonomické dopady	33
7. ZÁVĚR	34
8. SEZNAM LITERATURY	35
9. SEZNAM ZKRATEK	38
10. SEZNAM PŘÍLOH	39

1. Úvod

Amazoňan žlutohlavý, Gorila horská, želva zelenavá nebo třeba mořský korál. Co mají tyto druhy společného? Třeba to, že ve volné přírodě jsou již na pokraji vyhubení a hlavním důvodem je nelegální obchodování s nimi. Podle statistických údajů je využívání divoké přírody pro účely mezinárodního obchodu druhou nejvýznamnější příčinou ubývání druhů na naší planetě, a to hned za ničením přirozených stanovišť.

Pro zmírnění tohoto procesu existuje pomoc v podobě mezinárodních organizací a dohod, které se snaží na tomto poli bojovat za ochranu přírody. Mezinárodní úmluva o obchodu ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (CITES) je významný dokument, zabývající se mezinárodním obchodem v celosvětovém měřítku, která se snaží postavit kontrolu ohrožených druhů pod společnou záštitu všech zemí světa.

Jedná se o mnohostrannou mezinárodní úmluvu mezi vládami nezávislých států, která usiluje o to, aby bezohledné a nadměrné získávání volně žijících živočichů a rostlin pro obchodní účely nezpůsobilo jejich vyhynutí ve volné přírodě. Úmluva se nezaměřuje jen na živé jedince, ale také na neživé exempláře a výrobky z nich (např. kožešiny, slonovina, lovecké trofeje a nebo semena rostlin).

Cílem mé práce je vysvětlit jak je úmluva realizována hlavně na území Evropské Unie a České republiky. Zhodnotit realizaci jak z hlediska efektivní činnosti pro ohrožené druhy zvířat, tak i z pohledu negativních vlivů.

2. Charakteristika Úmluvy CITES

Počátkem 60. let začal masivně vzrůstat objem mezinárodního obchodu s živými organismy a současně s tím i zájem o tuto problematiku. Jedny z prvních návrhů na úpravu tohoto obchodu byly vzneseny na shromáždění členů Světového svazu ochrany přírody

(IUCN) v roce 1963. (CITES, 2006) Přesto až za 10 let byla uzavřena Úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin. Jejím cílem je ochrana ohrožených druhů živočichů a rostlin, živých i mrtvých exemplářů a jejich rozpoznatelných částí i výrobků z nich.

2.1. Základní údaje

Úmluva o mezinárodním obchodu ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora) – CITES, neboli Washingtonská úmluva je jeden z významných nástrojů světové strategie ochrany přírody. Byla uzavřena dne 3. března 1973 ve Washingtonu a začala platit od 1. července 1975. Členem úmluvy se postupně stalo 172 států (údaj za rok 2008) včetně všech 27 členských států Evropské unie (obr. 1). (CITES, 2008)

CITES je úmluva uzavřená v rámci Programu organizace spojených národů pro životní prostředí (UNEP). Jejími smluvními stranami jsou především vlády jednotlivých států. Výrazně ji podporují i jiné nevládní organizace jako Světový svaz ochrany přírody (IUCN) nebo Světový fond na ochranu přírody (WWF). (CITES, 2008)

PŘÍLOHA CITES I. – obsahuje druhy, které jsou bezprostředně ohroženy vyhubením. Mezinárodní obchod s těmito druhy (cca 500 živočišných druhů a 300 rostlinných) je zakázán, povolován je jen výjimečně. V této příloze jsou zařazeni všichni lidoopi, velcí kytovci, delfíni, některé druhy medvědů, mořské želvy, sloni, tygři, gepardi, některé druhy kaktusů a orchidejí, vzácné exotické dřeviny a další.

PŘÍLOHA CITES II. – obsahuje druhy, které by mohly být bezprostředně ohroženy vyhubením v případě, že by obchod s nimi nebyl regulován. Je v ní uvedeno asi 4 000 druhů živočichů a 25 000 druhů rostlin. V této příloze jsou zařazeny některé druhy opic, plameňáci, vydry, některé kočkovité šelmy, hroši, některé druhy antilop, sov, papoušků, kolibříků, krokodýlů, žab, ryb, motýlů, mořských korálů, orchidejí, kaktusů, agáve, aloe a další.

PŘÍLOHA CITES III. – obsahuje druhy, které jsou ohroženy mezinárodním obchodem pouze v určitých zemích a jsou chráněny na návrh těchto zemí. Do této přílohy je zařazen medojed kapský (Botswana), chřestýš brazilský (Honduras), lenochod krátkokrký (Kostarika), užovka rybářská a zmije řetízková (Indie), želva trojkýlná (Čína) a další.

2.2. Realizace úmluvy CITES

Úmluva omezuje obchod zejména s jedinci ohrožených druhů získaných z volné přírody, kontroluje však i obchod s živočichy odchovanými v zajetí, nebo člověkem vypěstovanými rostlinami, které jsou ve volné přírodě ohroženy. Ve většině případů se úmluva nedotýká domestikovaných zvířat a kulturních rostlin. Kontrola probíhá zejména pomocí povolení, tzv. CITES permitů. (Kučera, 1998)

Pro každý dovoz, vývoz a zpětný vývoz druhů chráněných podle úmluvy CITES je třeba mít již zmíněné povolení, proto si každá strana úmluvy stanoví výkonné, vědecké a kontrolní orgány, jejichž prostřednictvím je CITES prováděna. (MŽP, 2008)

Velkým globálním problémem s velkým politickým a ekonomickým dopadem je nedostatečná ochrana mořských ryb před nadměrným rybolovem. Proto se úmluva CITES zaměřila v posledních letech i na tuto problematiku. Hlavním cílem je snaha o zařazení komerčně využívaných ryb na seznam chráněných živočichů, doposud tam totiž patří jen málo z nich. Snahy o rozšíření ryb na seznamu CITES totiž narážejí na politický odpor některých vlivných států. (Kurz, 2007)

Podobnou snahu má CITES o zařazení komerčně využívaných ohrožených dřevin, ale i zde se setkává s politickým a ekonomickým odporem některých států. Přitom problém kácení tropických pralesů má již teď nedožité následky na poškození přirozeného ekosystému. Kromě toho, že prales poskytuje přirozené prostředí mnoha živočišným a rostlinným druhům, ale má významný podíl na pohlcování oxidu uhličitého. Hlavně pro lidoopi je přirozeným prostředím prales, ty jsou již teď v příloze I úmluvy CITES, tzn. ve skupině živočichů, kterým hrozí bezprostřední ohrožení. (Kučera, 2005)

2.3. Jak úmluva funguje

CITES je mezinárodní smlouva v rámci Organizace spojených národů, a proto je taky podřízena činnosti Programu pro životního prostředí (UNEP). Sídlem sekretariátu Úmluvy o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy je Ženeva a jeho hlavní úkol spočívá v koordinaci činností mezi jednotlivými státy a jejich výkonnými orgány. Kromě spolupráce se Světovým monitorovacím centrem přírody UNEP se zabývá i sledováním a vyhodnocováním informací od společnosti TRAFFIC (Trade Records Analysis of Flora and Fauna in Commerce), WCMC (UNEP World Conservation Monitoring Centre) a z hlediska potírání nelegálního obchodu i s Interpolem a Světovou organizací celních orgánů (WCO). (Kučera, 2005)

Aktivním členem zvláštní pracovní skupiny Interpolu pro odhalování nelegálního obchodu je i Česká republika. Ještě v roce 2001 byla ČR označována nálepkou „pašerácká velmoc“, možná právě i tato spolupráce a zvýšená kontrola celních úřadů a České inspekce životního prostředí přispěla ke zlepšení této situace. (Bouchal, 2002)

Úmluva CITES je realizována jednotlivými státy, prostřednictvím k tomu zmocněných orgánů – výkonných a vědeckých. Výdaje spojené s činností, kterou se CITES zabývá jsou hrazeny z příspěvků jednotlivých stran. Konkrétně Česká republika zaplatila v letech 2003 až 2005 příspěvek ve výši 8 931 USD za rok, na další 3 roky již byl příspěvek stanoven na 14 539 USD. (Kučera, 2005)

2.3.1. Konference smluvních stran

Členské státy se scházejí každý třetí rok na plenárních zasedání, aby posoudily všechny problémy týkající se uplatňování úmluvy a projednaly případné změny na seznamech chráněných živočichů a rostlin. Jako pozorovatelé se těchto zasedání mohou účastnit i nesignatářské státy a nevládní organizace. (Kučera, 1998)

Poslední konference se konala v holandském Haagu v červnu 2007, jednalo se o vůbec první zasedání na území Evropské Unie. Na tomto 14. zasedání se kromě změny na zařazení úhoře říčního do přílohy II, podařilo obrátit pozornost na obchod

s ohroženými tropickými dřevinami a zdůraznit dohodu mezi africkými státy o slonovině. Příští zasedání smluvních stran je plánováno v roce 2010 v Kataru. (CITES, 2007)

2.4. Naplňování úmluvy

K naplňování úmluvy přispívá skutečnost, že CITES vytvořila celosvětovou síť pro kontrolu mezinárodního obchodu s ohroženými divokými zvířaty a planě rostoucími rostlinami. Na poslední konferenci v Haagu byl schválen návrh EU na další prohloubení spolupráce kontrolních orgánů a harmonizování sankcí. V souvislosti s tím bylo na úrovni Evropské unie přijato doporučení Komise č. 2007/425/ES. Kontrola je prováděna, jak již bylo zmíněno, pomocí povolení, kterým musí být označeny živé organismy, ale i neživé organismy a výrobky z nich, kterých se samozřejmě úmluva týká také. Úmluva se tedy týká jak registrovaných obchodníků, tak i drobných chovatelů a všech individuálních cestovatelů do zahraničí. Všichni musí dodržovat zákony a předpisy týkající se vývozu, dovozu a chovu ohrožených druhů zařazených v některé z příloh CITES. (Kučera, 2006)

V Evropské unii se úmluva řídí jednotným nařízením Rady Evropského společenství č. 338/97. Na rozdíl od ostatních zemí jsou předpisy EU v mnohém ohledu přísnější než úmluva. Místo seznamu druhů chráněných podle stupně I. až III. platí seznamy rostlin a živočichů podle příloh A, B, C a dokonce i D. I když prakticky si první tři skupiny odpovídají, zařazuje EU velké množství živočichů do přísnější kategorie než CITES. Skupina D, která jak by se mohlo zdát je navíc, obsahuje seznam živočichů, pro něž platí povinnost dovozců hlásit dovoz celním orgánům EU vyplněním příslušného oznámení o dovozu. Naplňování úmluvy se tak může zdát být odlišné od EU a ostatních zemí. (Vilímková, 2006)

Cíle a stanoviska úmluvy se netýkají jen zvířat a rostlin, ale z velké části ovlivňují i životy lidí. Gerda Verburgová, nizozemská ministryně zemědělství, uvedla ve své úvodní řeči na zasedání v Haagu, že obchod s volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami je důležitý z ekonomického hlediska zejména pro rozvojové země, kde může přispět ke zmírnění chudoby. I když si myslím, že

v některých zemích je právě nelegální obchod způsobem jak se lidi snaží zajistit obživu pro svou rodinu. (Nachtmannová, 2007)

3. Druhy chráněné podle Úmluvy

V této kapitole se věnuji druhům chráněným dle Úmluvy CITES, především ve světě. Například Afrika je místem, kde obyvatelstvo již dlouho touží ovládat politickou, sociální a ekonomickou situaci celého světadílu. Celý světadíl je i se svou bohatou biodiverzitou vážně ohrožen lidskou populací, která každoročně narůstá o 2,8 %, což je nejrychleji na světě. Lidé loví živočichy a berou jim životní prostor, čímž je zatlačují na stále menší a méně úrodná území. Tento jev je příčinou nebezpečí vyhubení stále většího množství druhů. (Bologna, 2007)

Velké množství ohrožených druhů má přirozenou domovinu v Asii. Mnoho živočichů i rostlin je využíváno v tradiční čínské medicíně, která má např. v Číně tradici více než 3 000 let. Komerčně vyráběné produkty vycházející z tradičních receptur se těší vzrůstající oblibě ve státech Evropy i severní Ameriky. Rostliny i živočichové, jejichž části tyto výrobky obsahují, pocházejí často z volné přírody. (Kerouš, 2005)

3.1. Obchod se slonovinou

Jedním z nejdiskutovanějších témat za posledních pár let se stal obchod se slonovinou. Slon je heraldickým zvířetem úmluvy a zastavení vybíjení slona afrického (*Loxodonta africana*) pro slonovinu bylo hlavním impulsem vedoucí k jejímu podpisu. (Klouček, 2007)

Odhaduje se, že v 80. letech 20. století bylo v Africe každoročně zabito 100 000 slonů a celková populace se tak snížila na zhruba 600 000 jedinců. Přitom na počátku 20. století žilo na tomto kontinentu 3-5 milionů slonů. To byl důvod, pro který byl slon africký v roce 1989 zařazen do přílohy I a mezinárodní obchod se slonovinou zcela zakázán. Toto rozhodnutí však způsobilo, že se Afrika rozdělila na dva tábory. Státy střední a východní Afriky (zejména Keňa) byly od začátku pro přísnou ochranu a prosazovaly absolutní zákaz obchodu se slonovinou. Naproti tomu státy na jihu Afriky, kde sloní populace byly relativně méně ohroženy, chtěly se slonovinou nadále obchodovat. (Kurz, 2007) Přestože ilegální obchod se slonovinou

nadále přetrvává, je nesporné, že zákaz o obchodování měl pozitivní vliv na zlepšení populace slona afrického (zejména v jižní oblasti).

Z tohoto důvodu byly populace žijící v oblastech Zimbabwe, Namibii a Botswaně, v roce 1997 přeřazeny zpět do přílohy II.

Mezinárodní obchod byl opět povolen, i když jen omezeně např. na suvenýry, kůže, trofeje. I tak vznikly obavy z rozšíření ilegálního obchodování, proto vznikly hned 2 monitorovací programy MIKE (monitorování nelegálního zabíjení slonů) a ETIS (monitorování nelegálního obchodu se slonovinou a ostatními sloními komoditami), které mají za úkol sledovat vliv jednorázového prodeje a následně jej vyhodnotit. (MŽP, 2003)

Pokud by se ukázalo, že povolený obchod se slonovinou má za následek nárůst ilegálního obchodu, pak je striktní zákaz zcela na místě. V případě, že tomu tak nebude, je prodej slonoviny a následné využití zisku z této transakce v ochraně přírody a na podporu chudého afrického obyvatelstva bezesporu v souladu s principem udržitelného využívání přírodních zdrojů. (Kurz 2007)

Ještě dříve než se začaly snižovat stavy populace u slonů, začal na tomto kontinentu vymírat jiný druh: nosorožec tuponosý (*Ceratotherium simum*). Kvůli slonovině, masu a kůži jim hrozilo vymření již na počátku 19. století. A ačkoliv se ochránářské organizace snaží tuto situaci zvrátit, statistiky nejsou moc příznivé. Nosorožec tuponosý se rozděluje do dvou poddruhů, z kterého více ohroženým je severní poddruh, kterého počty ve volné přírodě se odhadují jen na několik kusů. (WWF, 2007)

3.2. Nelegální obchod s lidoopy

Ve velké míře dochází k nelegálnímu obchodu s lidoopy a velkými opicemi, přičemž situace s přežitím lidoopů v přírodě (šimpanzi, orangutani, gorily) je krizová. Z velké části je důvodem jejich vymírání i ničení jejich přirozeného prostředí. Např. gorily horské (*Gorilla beringei beringei*) žije na celém světě už jen necelých 720 kusů. Jedna populace obývá pohoří Virunga na hranicích Ugandy, Rwandy a Demokratické republiky Kongo, druhá žije v ugandském národním parku

Bwindi. Právě díky těmto parkům a ochráncům přírody je pytlákům částečně zabráněno v jejich likvidaci. (Petr, 2009)

Obr. 2 Gorila nížinná (*Gorilla gorilla gorilla*)(zdroj: www.ekolist.cz).

I gorily nížinné – *Gorilla gorilla* (obr. 2) jsou na seznamu ohrožených druhů a v seznamu CITES patří do přílohy I. Přesto stále představují pro africké obyvatelstvo snadný zdroj k získání potravin a peněz. Jejich maso je totiž významným zdrojem proteinů a na černém trhu se s ním dobře obchoduje. (Ekolist, 2009)

3.3 Kočkovité šelmy

Řešení celkově neutěšené situace s ochranou tygrů, levhartů, irbisů a jiných kočkovitých šelem v Asii vyžaduje účinné akce areálových států a podporu světového společenství. Vymírání kočkovitých šelem způsobuje nejen vyšší poptávka po tradiční čínské medicíně, ale také obliba některých lidí po kožešinách nebo zájem mít doma např. živého tygra. (Staňková, 2005)

Obr. č. 3 Tygr ussurijský (*Panthera tigris altaica*)(zdroj: www.ekolist.cz)

Značným zklamáním v oblasti ochrany je politická vůle, která v některých státech s výskytem tygra, např. Indii, chybí. Čína měla dokonce zájem o legalizaci farem tygrů

pro komerční produkci. Tento návrh, byl zamítnut a státům, které komerční farmy

provozují, bylo doporučeno, aby byl chov tygra v zajetí omezen jen pro ochranné účely. (Kurz, 2007)

3.4 Komerčně významné ryby a kytovci

Kytovci jsou na seznamu ohrožených druhů zařazeni z důvodu nadměrného komerčního lovu. CITES tímto zákazem podporuje moratorium Mezinárodní velrybářské komise (IWC), již od roku 1986. Japonsko přesto pokračuje v lovu několika středních a velkých druhů mořských savců - plejtváků malých (*Balaenoptera acutorostrata*) - a k údajně vědeckým účelům loví několik set jedinců ročně. Ty však nejsou použity k vědeckému zkoumání, ale končí v žaludku Japonců. Mezinárodní úmluva k regulaci velrybářství totiž lov kytovců k vědeckým účelům umožňuje. (WWF, 2008)

Dalším druhem ve vodní říši, kterému hrozí bezprostřední vyhubení je jeseter. Jeseter, jehož kaviár je lahůdkou pro spoustu lidí v každé zemi. Již v roce 2006 vydal sekretariát CITES zákaz o mezinárodním obchodu s kaviárem a dalšími výrobky z jeseterů. Rozhodnutí předcházelo neúspěšné jednání o kvótách pro lov jeseterů. Podle CITES by totiž kvóty nic nevyřešily, protože by nepostihly ilegální trh s kaviárem. Přežití jesetera je pytláctvím vážně ohroženo, od konce 70. let minulého století se totiž početní stav jeseterů snížil až o 90 procent.

Zákaz by měl zamezit nelegálnímu lovu jeseterů hlavně v oblasti Kaspického moře. V minulých letech bylo z tohoto regionu každoročně vyvezeno 110 -150 tun kaviáru. Hlavními exportéry jeseterčích jiker jsou Rusko, Kazachstán, Ázerbajdžán a Irán. Z čehož právě z Ruska a Irán se odhaduje, že více než polovina produkce je nelegální. (Kučera, 2008)

3.5 Želvy

V Číně se každoročně prodá více jak 20 milionů želv, jejichž osud je různý – některé skončí na talíři, jiné jsou využity v tradičním lékařství nebo jsou prodány do

domácností jako domácí mazlíčci. Čína, ale začíná expandovat i do okolních států, protože populace některých tamějších druhů želv jsou již vyhubeny. Pokud půjde neregulovaný černý trh takto dále, může během dalších 10 let zmizet z povrchu zemského i 20 druhů želv. Největším dovozcem je Japonsko, na začátku třetího tisíciletí se počet importovaných želv vyšplhal na 37 000 kusů ročně a to včetně extrémního nárůstu druhů, které jsou pod ochranou CITES. (Staňková, 2008)

Příkladem lidského hubení je druh želvy yunnanské (*Cuora yunnanensis*), která byla kvůli soustavnému lovení pro maso v roce 2000 vyhlášena za totálně vyhubenou. (Šmejkalová, 2008)

3.6. Bizon americký

Bizon americký (*Bison bizon*), největší savec amerického kontinentu je ohroženým druhem. Přitom se dříve vyskytoval na Velkých pláních od kanadské Alaberty až po Mexiko, ale i daleko na východ od řeky Mississippi. Od 19. století však všichni bizoni vyskytující se v této oblasti vyhynuli, pouze menší počet zůstal v oblasti na západě Severní Ameriky. (Kučera, 2005)

Nejprve byly zabíjeni kvůli masu, kůži a jazykům. Později již jen kvůli kůži a jazykům. V roce 1871 povolili američtí kongresmani úplnou likvidaci bizonů. V roce 1889 tak zbylo pouhých 542 kusů. Díky činnosti ochránců se počty bizonů začaly postupně zvyšovat až na dnešní počet 300 000 kusů. (WWF, 2008)

3.7. Mahagon brazilský

Mahagonové dřevo z Amazonie je jedno z nejhodnotnějších dřev v obchodu se dřevem. Výsledkem intenzivního kácení je, že ve střední Americe, Mexiku a Karibiku je mahagon brazilský (*Swietenia macrophylla*) prakticky vymýcen. Kvůli tomu se také v roce 2003 dostal na seznam ohrožených druhů rostlin. Úmluva CITES nezakazuje úplně obchod s mahagonem, jen chce dostat vývoz a dovoz pod kontrolu, aby se zabránilo ilegální těžbě. (Kučera, 2005)

3.8. Ilegální obchod s ptactvem

Ara horský – obr. 3 (*propyrrhura couloui*) je jedním z menších druhů arů, který žije na nevelkém území v Brazílii, Bolívii a Peru. To je také hlavní příčinou jeho ohrožení, lidské osídlení a odlesňování, je příčinou, že jsou původní obyvatelé vytlačováni na stále menší oblasti. (Vermouzek, 2002)

Obr. 4 Ara horský (*propyrrhura couloui*) (zdroj: www.ekolist.cz).

Tento stav je sám osobě alarmující a podobně jako ara jsou na tom desítky dalších druhů ptactva. Zájem o ary se zvýšil hlavně v 90. letech, kdy se objevili i první nelegální zásilky. Pro Českou republiku není příliš velkou lichotkou, že jedna z prvních ilegálních zásilek

proběhla právě přes naše území. (ČIŽP, 2008)

3.8.1. Druhy ohrožených dravých ptáků

Ačkoliv jsou dravci ve volné přírodě považováni spíše za predátory, jejich velkým nepřítelem je člověk. Například orel mořský (*Haliaeetus albicila*), který nemá v naší přírodě přirozeného nepřítele. Orli jsou v častých fázích hnízdění citliví k vyrušování, takže přítomnost lidí v blízkosti hnízda může vést až k jeho opuštění. Získat tak vejce dravého ptáka není nic těžkého.

Závažným problémem je také pokládání ilegálních návnad, které se u velmi rozšířilo v posledních letech. Jen v roce 2006 na něj doplatilo 9 jedinců, desátý byl postřelen. Přestože je jakékoliv pokládání nelegálních návnad zakázáno již více než 40 let, dochází k němu v současnosti v takovém rozsahu, že může během několika

málo let způsobit vymizení orlů mořských (*Haliaeetus albicila*) z České republiky. (Ševčík, 2006)

3.9. Ohrožený žralok bílý

Žralok bílý (*Carcharodon carcharias*) byl na seznam Úmluvy ohrožených druhů zařazen na žádost Austrálie až v roce 2001. Je to druh žraloka, který pomalu roste, dospívá pohlavní zralosti v pozdějším věku a má nižší reprodukční kapacitu než ostatní druhy žraloků. Bílý žraloci jsou využíváni k prodeji čelistí, zubů, ploutví, jelikož se jedná o druh dosahující značných rozměrů. Mezi další ohrožující faktory tohoto druhu žraloka patří i sportovní rybolov, náhodné odchyty při lovu jiných druhů ryb a ničení přirozených stanovišť. Přesné odhady početnosti žraloka bílého neexistují a většina areálových zemí nijak nereguluje obchod s exempláři. (Kučera, 2007)

Žralok bílý byl nejprve zařazen do přílohy CITES III, protože však tato opatření měla jen limitovaný dopad, byl později přeřazen do přílohy CITES II. I proti návrhům zemí se silnou rybářskou politikou - Japonsku a Norsku.

4. Realizace Úmluvy v Evropské Unii

Podle statistických údajů putuje největší množství ohrožených druhů a rostlin odebraných z volné přírody právě do zemí Evropského společenství. A to i navzdory faktu, že všechny členské země podepsaly Úmluvu CITES. (Bouchal, 2002)

4.1. Legislativa

Úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a rostlin je v legislativě Evropského společenství (ES) zakotvena několika právními předpisy, které jsou závazné pro všechny členské státy a jsou nadřazené národním zákonům.

Nařízení Rady (ES) č. 338/ 97 o ochraně druhů volně žijících živočichů a plně rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi – základní nařízení

Nařízení Komise (ES) č. 865/2006 – hlavní prováděcí předpis k Nařízení 338/97

Nařízení Komise (ES) č. 1332/2005 (přílohy A-D, průběžně aktualizované

Nařízení Komise (ES) č. 605/2006 o pozastavení dovozu exemplářů určitých druhů volně žijících živočichů a plně rostoucích rostlin do Společenství (předpis se často mění, obvykle vydáno nové nařízení).

Nařízení jsou přepisy Evropské unie, které jsou obecně závazné a bezprostředně účinné. Jsou tedy jakýmsi evropskými zákony, které zavazují nejen členské státy, ale i fyzické a právnické osoby. Ve vztahu k právním řádům členských států tedy platí, že nařízení se do nich nepřebírají, každý členský stát si pouze upraví náležitosti, které jsou nezbytné pro aplikaci těchto „zákonů“ na jejich území. Národní soudy a státní správa členských států se ve svých rozhodnutích ohledně úmluvy musí řídit nařízeními obdobně jako jinými právními předpisy. Je-li rozpor mezi nařízením Evropského společenství a národními právními předpisy, musí se dát přednost nařízení Evropské Unie. (Vilímková, 2006)

Předpisy Evropské Unie jsou zveřejňovány v úředním věstníku Evropského společenství. (<http://eur-lex.europa.eu/JOIndex.do?ihmlang=cs>)

4.1.1 Seznamy chráněných druhů v přílohách ES

Evropské společenství zařazuje druhy ohrožených rostlin a živočichů, dle nařízení Rady (ES) č. 338/97, do příloh označených písmeny A, B, C a D (namísto I, II a III).

Příloha A zhruba odpovídá příloze I. k CITES, B příloze II a C příloze III. Prakticky však legislativa ES zařazuje velké množství druhů do přísnějších kategorií než je dle Úmluvy ohrožených druhů zvykem. (Vilímková, 2006)

1. Příloha A obsahuje:

- Druhy zařazené do přílohy I úmluvy u nichž členské státy nevznesly žádnou výhradu
- Jakýkoliv druh, který je nebo může být předmětem poptávky vnitrostátního i mezinárodního obchodu, a který je tak vzácný, že jakýkoliv objem obchodu s ním mohl ohrozit přežití druhu
- Jakýkoliv druh, který patří do rodu z něhož většina druhů nebo poddruhů je zařazena do přílohy A, přičemž jeho zařazení do této přílohy je nezbytné pro účinnou ochranu těchto taxonů

Mezi druhy zařazené do přílohy A seznamu CITES patří např. medvěd hnědý (*Ursus arctas*), orel královský (*Aquila heliaca*), orel mořský (*Haliaeetus albicilla*), sokol stěhovavý (*Falco peregrinus*), kočka divoká (*Felis silvestris*), vlk obecný (*Canis lupus*) a nebo vydra říční (*Lutra lutra*).

2. Příloha B obsahuje:

- Druhy zařazené do přílohy II úmluvy, u nichž členské státy nevznesly výhrady
- Druhy z přílohy I, u nichž byly vzneseny členy Evropského společenství výhrady

- Druhy, které nejsou zařazeny v příloze I ani II úmluvy, který je předmětem mezinárodního obchodu v objemech, které mohou být neslučitelné s jeho přežitím nebo s udržení celkové populace na úrovni, která odpovídá úloze daného druhu v ekosystémech
- Druhu, jehož zařazení do této přílohy z důvodu podobnosti jeho vzhledu s jinými druhy v přílohách A a B je nezbytné pro zajištění kontroly obchodu s ním
- Druhy, u kterých bylo zjištěno, že zavedení živých exemplářů do přírodního prostředí by představovalo ekologické ohrožení původních volně žijících živočichů nebo rostoucích rostlin druhů

Mezi druhy zapsané na seznamu do přílohy B patří např. pijavka lékařská (*Hirudo medicinalis*), sněženka podsněžník (*Galanthus nivalis*) a nebo brambořík nachový (*Cyclamen purpurascens*).

3. Příloha C obsahuje:

- Druhy zařazené do přílohy III úmluvy a nezařazené do přílohy A nebo B
- Druhy zařazené do přílohy II úmluvy, u nichž byla vznesena výhrada

Mezi druhy zapsané na seznamu do přílohy C patří např. šakal obecný (*Canis aureus* – Indie), cibetka malá (*Veverricula indica* – Indie), korálovec středoamerický (*Micrurus nigrocinctus* – Honduras), liánovec horský (*Gnetum montanum* – Nepál) a další.

4. Příloha D obsahuje:

- Druhy, které nejsou zařazené do příloh A, B a C a které jsou do Evropské Unie dováženy v počtech, jež jsou dostatečným opodstatněním pro jejich sledování
- Druhy zařazené do přílohy III úmluvy, u nichž byla vznesena výhrada

Mezi druhy zapsané na seznamu do přílohy D patří např. medvědice lékařská (*Arctostaphylos uva-ursi*), plavuň vidlačka (*Licopodium clavatum*), prha chlumní (*Arnica montana*) a nebo hořec žlutý (*Gentiana lutea*).

V příloze D je seznam druhů, pro něž platí dle nařízení Rady povinnost dovozců hlásit dovoz celním orgánům Evropského společenství, vyplněním předepsaného oznámení o dovozu. Vývoz z Evropské Unie a vnitrostátní obchod s exempláři těchto druhů však není předpisy ES k Úmluvě CITES nijak regulován. (Kučera, 2007)

4.1.2 Obchod s exempláři CITES dle předpisů EU

Hned na úvod by bylo dobré vysvětlit jak slovo „obchod“ definuje zákon č. 100/2004 Sb. O obchodování s ohroženými druhy.

„Obchodem“ se rozumí dovoz do Evropské Unie včetně přivezení z moře, a vývoz či zpětný vývoz z Evropské Unie, a také využívání, přemísťování a převod vlastnictví exemplářů podle nařízení Rady v rámci Evropského společenství, včetně případů uvnitř jednoho členského státu.

Nařízení Rady (ES) č. 338/97 tedy reguluje mezinárodní i vnitrostátní obchod. Pokud legislativa mluví o vývozu, zpětném vývozu a dovozu, má se namysli pouze tzv. obchod se třetími zeměmi a nikoliv obchod mezi členskými státy EU. (Staňková, 2005)

V Evropské Unii je zakázáno komerční využívání exemplářů z přílohy A. Komerční využívání je dle čl. 8 nařízení Rady 338/97 definováno jako nakupování, nabízení ke koupi, nabývání pro obchodní účely, veřejné vystavování pro obchodní účely, využívání pro obchodní zisk a prodej, držení za účelem prodeje, nabízení k prodeji nebo převážení za účelem prodeje.

„Prodejem“ je míněna jakákoliv forma prodeje a rovněž i pronajmutí, směna nebo výměna.

4.2. Dokumentace EU potřebná k nakládání s druhy

Povolení k vývozu a dovozu exemplářů přes vnější hranice Evropské Unie vydává příslušné ministerstvo životního prostředí dané země. Výjimku tvoří druhy uměle vypěstovaných rostlin, u nichž jsou nutná rostlinolékařská osvědčení. (MŽP, 2008)

Dokumenty musí být vydávány na formulářích podle legislativy Evropského společenství k CITES. Tyto doklady musí vývozci nebo dovozci předkládat příslušným celním orgánům členských států EU, většinou je potřeba doklady předložit na vnějších hranicích s Evropskou Unií. (Staňková, 2006)

V případě druhů zařazených do přílohy A je k jakémukoliv přemístění v rámci členských států Evropy potřeba předběžné povolení výkonného orgánu členského státu, v němž se exemplář nachází.

Podle ustanovení Rady (ES) platí pro dovoz exemplářů druhů z přílohy B přísnější ustanovení než podle Úmluvy ohrožených druhů CITES, a sice mít předem dovozní povolení příslušného výkonného orgánu.

Nařízení Rady (ES) zmocňuje Evropskou komisi k vyhlášení omezení dovozu exemplářů z přílohy B buď obecně, anebo pro určitý typ exempláře nebo druhů z určitých zemí. Seznam druhů pro něž platí tento dočasný zákaz dovozu do Evropské Unie se často mění a dnes je již značně rozsáhlý. Je zveřejněn v příloze Nařízení komise (ES) č. 349/2003.

Kromě prokázání vývozního a dovozního povolení mimo Evropskou Unii, by měl držitel exempláře počítat s tím, že může být kontrolován příslušnými orgány a na výzvu těchto orgánů musí být schopen prokázat zákonný původ exempláře. (Kučera, 2007)

Kdo drží, nabízí k prodeji nebo zpracovává druhy uvedené v přílohách A, B, C nebo D k Nařízení Rady (ES), je povinen prokázat na výzvu způsob jejich nabytí. Bez prokázání původu totiž nelze držet, nabízet k prodeji nebo zpracovávat tyto druhy. Zjednodušený předled dokumentů a vydávajících orgánů najdeme v Tab. č. 1. Kromě prokázání původu drženého exempláře musí majitel prokázat i svoji totožnost. (MŽP, 2008)

Tab. č. 1 Zjednodušený přehled dokumentů (Zdroj: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR).

Zjednodušený přehled dokumentů a vydávajících orgánů potřebných k nakládání s exempláři CITES v EU								
Jedinec druhu z přílohy	A	Kde získám potřebné dokumenty	B	Kde získám potřebné dokumenty	C	Kde získám potřebné dokumenty	D	Kde získám potřebné dokumenty
Jak s ním chci nakládat	Potřebuji dokumenty		Potřebuji dokumenty		Potřebuji dokumenty		Potřebuji dokumenty	
Držení či chov pro nekomerční účely	RL	KÚ nebo SCHKO	RL	KÚ nebo SCHKO				
Komerční využívání v rámci EU	RL (pouze v ČR) a V	KÚ nebo SCHKO	Doklad o legálním původu	Od předchozího vlastníka				
Nekomerční využití	RL (pouze v ČR)	KÚ nebo SCHKO	Doklad o legálním původu	Od předchozího vlastníka				
Dovoz mimo země EU	DP	MŽP	DP	MŽP	VP + OD (druh je CITES III) (Druh není CITES III pouze OD)	Výkonný orgán CITES země vývozu (VP), Celní úřad na hranicích (OD)	OD	Celní úřad na hranicích
Vývoz mimo země EU	VP (RL)	MŽP	VP (RL)	MŽP	VP + OD	MŽP		

Zkratky použité v tabulce :

RL – registrační list

V – výjimka z obchodních činností udělená v souladu s čl. 8 nařízení Rady 338/2007

DP – dovozní permit (povolení k dovozu)

VP – vývozní permit (povolení k vývozu)

OD – oznámení o dovozu (formulář lze získat na celním úřadě)

KÚ – krajský úřad

SCHKO – správa chráněné krajinné oblasti nebo národního parku, pokud zde má žadatel trvalé bydliště

MŽP – Ministerstvo životního prostředí

4.2.1. Výjimky ze zákazu komerčního využívání

Jak již bylo zmíněno v předešlé kapitole, o obchodu s exempláři, je v celé Evropské unii zakázáno komerční využívání rostlin a živočichů uvedených v příloze A.

Na tento zákaz však lze udělit výjimku, kterou ve správním řízení vydávají tzv. výkonné orgány CITES. V ČR jsou to příslušné krajské úřady, správy národních parků či chráněné krajinné oblasti.

Výjimky jsou dvojího druhu (MŽP, 2006):

- Výjimka pro konkrétní exemplář – platí pro konkrétního jedince nezaměnitelně označeného (savci, plazi – mikročip, ptáci – kroužek)

Výjimka platí po celou dobu života exempláře a pro jakoukoliv transakci v rámci celé Evropské unie (pokud informace ve výjimce obsažené stále odrážejí aktuální stav), je předávána novému majiteli spolu s příslušným živočichem či rostlinou.

- Výjimka pro konkrétní transakci nebo činnost – např. pro jednorázový prodej, může být časově omezena nebo omezena na konkrétního majitele (v případě využívání jedince pro vědeckou či osvětovou činnost). Je vydávána i pro exempláře, které nelze trvale nezaměnitelným způsobem označit (např. mladé želvy rodu *Testudo* nelze čipovat, označení čipem se v zemích Evropského společenství zpravidla používá od velikosti břišní části krunýře 10 cm).

Platnost takové výjimky je omezena pouze na území vydávajícího státu a končí po provedení transakce nebo po uplynutí doby platnosti u časově omezených výjimek.

(Staňková, 2006)

4.3. Označování exemplářů CITES dle legislativy ES

Pro účely vydávání registračních listů a pro účely vydávání výjimek ze zákazu obchodních činností podle čl. 8 nařízení Rady (ES) č. 338/97 pro exempláře druhů přímo ohrožených vyhynutím (příloha A) určuje legislativa předepsané metody značení, a to zejména nařízení Komise (ES) č. 865/2006 a zákon č. 100/2004 Sb. spolu s prováděcí vyhláškou č. 227/2004 Sb.

O oprávněnosti použití předepsané značkovací metody u živočichů rozhodují, tzv. výkonné orgány CITES. (CITES, 2006). K označování exemplářů se využívají tři metody: čipování, kroužkování a fotografování.

4.3.1. Čipy

Aplikaci mikročipů je ze zákona oprávněna provádět osoba odborně způsobilá, nejčastěji veterinární lékař. Provádí se u plazů, ptáků i savců.

U plazů je aplikace mikročipu výhradně subkutánní, tedy pod kůži, pokud tomu u konkrétního jedince neodporují objektivní důvody, aplikuje se mikročip nejčastěji na levou stranu krku. Místo aplikace čipu u plazů zobrazuje Tab. č. 2. Pokud je metoda prováděna správným způsobem, jedná se o metodu bezpečnou, bez nepříznivého vlivu na zdravotní stav označených jedinců. (Knote, 2006)

Tab. č. 2 Doporučená velikost exempláře a umístění mikročipu u plazů (CITES 2006).

Skupina	Minimální vhodná velikost (cm)	Místo aplikace čipu
Krokodýli	10 až 15	Subkutánně levá strana krku
Želvy	10 až 15	Volná kožní řasa mezi levou hrudní končetinou a krkem
Ještěři	10 až 15	Levá strana krku nebo hrudi
Hadi	30	První třetina levé laterální plochy těla

Aplikace čipů u ptáků je používána pro ptáky jiné nežli odchované v zajetí (např. dovezené jedince, jednice z volné přírody, či odchované dospělé jedince,

kterým z jakéhokoli důvodu nebylo možné nasadit kroužek po vylíhnutí). Zavádění čipu u ptáků probíhá nejčastěji dvojím způsobem: subkutánně (pod kůži) nebo intramuskulárně (do svalu). (Jiroušek, 2006)

Pro většinu savců platí, že je-li podkoží na krku dostatečně prostorné, je možno označit zvíře jakékoliv hmotnosti. U malých zvířat je doporučena aplikace do podkoží mezi šíjí a lopatky, u větších lze mikročip zavádět i do svaloviny. Zejména u velkých zvířat je nutné uvést přesné místo aplikace mikročipu do registračního listu, z důvodu jeho snadného zaměření čtecím zařízením. (Tukač, 2006)

4.3.2. Kroužky

Uzavřené bezešvé kroužky podle kritérií v čl. 66 odst. 8 nařízení (ES) č. 865/2006 lze běžně objednat u výrobců, kteří mají z Ministerstva životního prostředí přidělené číselné řady s písmeny CZ a šestimístním číselným kódem. Výrobci garantují jedinečnost číselných kódů. (MŽP, 2006)

Do budoucna je plánována centrální distribuce celistvých kroužků pro všechny druhy ptáků, na které se povinnost nezaměnitelného značení ze zákona vztahuje. Tento krok by zajistil i potřebnou centrální evidenci odchovaných jedinců. (Jiroušek, 2006)

Celistvý bezešvý kroužek daného vnitřního průměru pro jednotlivé druhy ptáků je potřeba ve vhodném věku nasadit mláďatům na nohu. Kroužek musí mít takovou velikost, aby bylo vyloučeno jeho sejmutí v době dospělosti jedince. Okroužkováním ptáka je splněn požadavek nezaměnitelného značení stanovený právními předpisy. (Tukač, 2006)

Velkou výhodou označení celistvým kroužkem je, že označení mohou provádět sami majitelé bez potřeby speciálního zařízení a bez asistence oprávněné osoby. Chovatelé mláďata značí v čase, kdy to nejlépe vyhovuje ptákům a mohou tak zamezit stresovým situacím. (Knote, 2006)

4.3.3. Fotografie

Nejčastější použití fotografické dokumentace je u plazů, případně u některých vybraných druhů savců. Například skvrnité druhy koček – fotografie obličejové části hlavy, nosorožci – fotografie hlavy, sloni - fotografie hlavy a uši, zebry – fotografie kresby na zadku a boku. U tlustokožců a velkých kopytníků, kde může nastat problém s aplikací čipu, je tento způsob vhodnější a praktičtější. (Kučera, 2006)

Fotografie musí být nedílnou součástí registračního listu – každá fotografie se k dokumentu připevní kancelářskou svorkou přelepenou přelepku s razítkem vydávajícího úřadu. Na zadní straně fotografie musí být razítko, podpis pověřené osoby, datum a číslo příslušného dokumentu. Další možností přiložení fotografie k registračnímu listu je jejich nalepení na přílohu, která je nedílnou součástí příslušného dokumentu. Staré fotografie se z registračního listu neodstraňují – nové lze připevňovat do různých rohů nebo přes sebe, případně dolepovat na přílohu. Používání fotografií a způsob jejich použití je stanoveno v § 6 odst. 6 vyhlášky č. 227/2004 Sb.

Konkrétně pro plazy se jeví fotografování jako nejvýhodnější alternativa nezaměnitelného označování, místo mikročipu. (Tukač, 2006)

Na celkovém záběru zvířete musí být viditelný deklarovaný nezaměnitelný znak. Popis znaku či znaků se uvede v kolonce č. 4 registračního listu. Fotografovaný objekt musí vyplňovat převážnou část fotografie, tzn. 50 % a více. (Hájková, 2006) Srovnání s vyhovující a nevyhovující fotografií je vidět na obrázku č. 4.

Obr. 4 Akceptovatelná fotografie želvy zelenavé (*Testudo hermanni*) s měřítkem a nevyhovující fotografie želvy řecké (*Testudo graeca*) . (CITES 2006)

Obr. A *Testudo hermanni*

Obr. B *Testudo graeca*

5. Realizace Úmluvy v České republice

Úmluvu o mezinárodním obchodě s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin podepsalo, tehdy ještě Československo, dne 28. února 1992, jako 114. stát úmluvy. V platnost vstoupila pro naši zemi dne 28. května 1992. I po rozdělení Československa na Českou a Slovenskou republiku pokračovalo pro ČR členství v CITES. (MŽP, 2006)

Ode dne kdy Česká republika vstoupila do Evropské Unie (1.5.2004) je u nás Úmluva prováděna jednotným způsobem na základě legislativy Evropského společenství. (Kučera, 2006)

5.1. Legislativa v České republice

V ČR byla Úmluva nejdříve zajišťována na základě zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. V období od 1.4. 1997 až do 30.4.2004 se pak postupovalo podle zákona č. 16/1997 Sb., o podmínkách dovozu a vývozu ohrožených druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin a dalších opatřeních k ochraně těchto druhů a podle vyhlášky Ministerstva životního prostředí č. 82/1997 Sb.. (MŽP, 2008)

Od 1.5.2004, tedy od vstupu naší země do Evropské Unie, se postupuje podle nařízení Rady (ES) č. 338/97 ze dne 9. prosince 1996, o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi a podle dalších předpisů Evropské unie, zákona č. 100/2004 Sb., o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi a dalších opatřeních k ochraně těchto druhů a o změně některých zákonů (zákon o obchodování s ohroženými druhy) a vyhlášky č. 227/2004 Sb..

Zákon č. 100/2004 Sb. stanovuje povinnosti a kompetence českých úřadů k provádění jednotlivých ustanovení Rady (§25). Tyto kompetence jsou obdobné jako u dřívějšího zákona č. 16/1997 Sb..

Z ustanovení tohoto dřívějšího zákona je převzat systém povinné registrace některých exemplářů CITES v ČR, který je dán do souladu s požadavky nařízení Rady na regulaci vnitrounitního obchodu s exempláři CITES.

5.2. Administrativní struktura

1. Výkonný orgán - Ministerstvo životního prostředí, konkrétně oddělení výkonného orgánu CITES, které uděluje povolení k vývozu a dovozu exemplářů ve vztahu k třetím zemím.
2. Výkonné orgány s kompetencí vydávat rostlinolékařská osvědčení jako potvrzení CITES k vývozu rostlinných exemplářů
 - Státní rostlinolékařská správa (SRS), odbor ochrany proti škodlivým organismům
 - Fytokaratenní inspekce Praha – Ruzyně
3. Vědecký orgán - Agentura ochrany přírody a krajiny ČR (AOPK ČR)
4. Kontrolní orgány - Česká inspekce životního prostředí (ČIŽP), oddělení ochrany přírody
 - Generální ředitelství cel
5. Další výkonné orgány s kompetencí vydávat potvrzení o výjimce dle článku 8.3. platné v Evropském společenství. Tyto orgány také registrují některé exempláře CITES podle § 23 zákona č. 100/2004 Sb.
 - Magistrát hlavního města Prahy
 - Krajské úřady
 - Správy národních parků
 - Správy chráněných krajinných oblastí

Celní orgány ČR a Česká inspekce životního prostředí mají také pravomoc k udělování sankcí, zatímco Ministerstvo životního prostředí, krajské úřady a správy mají pouze oprávnění vyžadovat prokázání zákonného původu chráněných živočichů a rostlin podle §54 zákona č. 114/92 Sb., o ochraně přírody a krajiny.

5.2.1. Výkonné orgány

Jak již bylo řečeno vývozní a dovozní povolení vydává Ministerstvo životního prostředí jako výkonný orgán a na základě vyjádření odborného orgánu, kterým je Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. Ta posuzuje, zda jde o ohrožený druh, v jaké míře, a zda jeho vývoz či dovoz ohrozí stávající populaci. Zároveň zpracovává metodiky a poskytuje podporu ostatním institucím (např. výcvik celních úředníků v nakládání se zvířaty a rostlinami). Česká inspekce životního prostředí provádí kontrolu dodržování zákona dle Úmluvy. To znamená, že provádí kontroly na hranicích, v prodejnách, u chovatelů či na burzách. Za porušení nařízení ukládá pokuty, nebo odebírá nelegálně získané exempláře. (Kerouš, 2005) Počty odebraných živočichů a rostlin je vidět v Tab. č. 2.

Vlastník exempláře zařazeného do seznamu CITES je povinen zaregistrovat jej do čtrnácti dnů na krajském úřadě, magistrátu nebo správě národního parku či chráněné krajinné oblasti. Součástí registrace je nezaměnitelné označení. Registraci podléhají exempláře zařazené do skupiny CITES A a CITES B. (MŽP, 2008)

5.3. Obchod mezi Českou republikou a třetími zeměmi

Povolení k vývozu a dovozu exemplářů přes vnější hranice Evropské unie vydává v České republice Ministerstvo životního prostředí (§25 odst.2 písm. d zákona) s výjimkou případů, kdy jsou povolení k vývozu exemplářů uměle vypěstovaných rostlin nahrazena rostlinolékařskými osvědčeními, které vydává Státní rostlinolékařská správa. (MŽP, 2006)

Doklady pro vývoz a dovoz vydává Ministerstvo životního prostředí na formulářích podle legislativy ES k CITES. Tyto doklady musí vývozci nebo dovozci předkládat příslušným celním orgánům Evropské unie. Většinou je třeba doklady předložit na vnějších hranicích se státy Evropské unie. Vzhledem k tomu, že Česká republika sousedí pouze s členskými státy, je u nás hlavním celním úřadem na vnějších hranicích EU pouze Mezinárodní letiště Praha – Ruzyně. (Vilímková, 2007)

V praxi tedy často nastává situace, kdy české doklady jsou předkládány celním orgánům jiného členského státu. Všechny státní orgány (včetně celních úřadů) všech členských států uznávají doklady vydané výkonnými orgány CITES členských států podle nařízení Rady (ES).

Podle předpisů musí dovozce prokazovat povolený dovoz úřední kopií příslušného dovozní povolení CITES nebo oznámením o dovozu, která musí být náležitě vyplněna a potvrzena celními orgány EU. (MŽP, 2008)

5.3.1. Ohrožené druhy v České republice

Nejspíše i proto, že jsme země ve středu Evropy, stali jsme se v 90. letech významnou transportní zemí v nelegálním obchodování s ohroženými druhy rostlin a zvířat. Později i tranzitní a cílovou zemí pro mezinárodní obchod. Situace se výrazněji změnila až po roce 1997, kdy byl v České republice přijat zákon o obchodování s ohroženými druhy CITES. (Bouchal, 2002)

Především díky zpřísněným kontrolám na hranicích, burzách a prodejních výstavách a povinné registraci se podařilo dosáhnout významného poklesu počtu nelegálně držných zvířat. V tabulce č. 3 lze vidět, že zvláště v roce 2007 odebrala Česká inspekce životního prostředí nejméně živočichů od roku 2003. Zlepšila se také mezinárodní spolupráce. (ČIŽP, 2008)

Přesto byli čeští občané na konci roku 2001 nějakým způsobem zapojeni v největším počtu případů pašování zvířat, které Interpol zaregistroval. (Bouchal, 2002)

Se vstupem České republiky do Evropské unie a nástupem nové legislativy se situace výrazně změnila k lepšímu. Nyní je Česká republika naopak dávana za vzor mnohým rozvinutým zemím. (Bouchal, 2002)

Tab. č. 3 Přehled odebraných živých živočichů a rostlin (ČIŽP, 2008)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Celkem
Savci	2				2		4
Ptáci	72	7	196	198	77	12	562
Plazi	100	26	307	509	65	1044	2051
Obojživelníci					27		27
Bezobratlí	1	799	83	37	7	100	1027
Rostliny	175	832	586	771	151	1156	3671
Celkem	350	1664	1172	1515	329	2312	7342

6. Vlivy nelegálního obchodu a Úmluvy o obchodu s ohroženými druhy – negativní i pozitivní

Tak jako má každá mince dvě strany, má i Úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy rostlin a zvířat, své zastánce a odpůrce.

Většinou jsou tu na jedné straně chovatelé a na druhé legislativa, tedy zákon, kterým se chovatelé i všichni obchodníci musí řídit. Jejich vzájemnou snahou by mělo být najít společnou cestu a tím se co nejlépe přiblížit ochraně ohrožených exemplářů. Kromě politických rozporů tu jsou ještě environmentální a socioekonomické aspekty, které nelegální obchodování přináší. (Šmejkalová, 2008)

6.1. Návrh novely zákona

V současnosti mizí především v rozvojových zemích přirozené prostředí ohrožených zvířat a rostlin. Proto jsou pro nás stále více důležitější zvířata odchovaná v zajetí. (Drahný, 2009)

Přesto chce Ministerstvo životního prostředí prosadit zákon, který by chov všech divokých zvířat v zajetí mimořádně zkomplikoval. Navíc vláda by podle něj mohla plošně zakázat chov jakéhokoliv ohroženého druhu. Podobný zákon nemá žádná země Evropské unie. Pro začátek chce Ministerstvo životního prostředí zakázat soukromý chov tygrů a primátů – včetně poloopic. (Kučera, 2009)

Těch žije v lidské péči jen v Evropě značný počet a představují mimořádně cennou genetickou rezervu. Primáti žijící v současnosti v zajetí, by si mohl jejich majitel ponechat a nebo jej odevzdat do příslušného záchranného centra. Nesměl by jej však prodat, darovat ani s ním disponovat jako se svým vlastnictvím. (Drahný, 2009) Vlastnická práva majitele by tím byla značně omezena a zvířata „znárodněna“. (Kučera, 2009)

Dalším druhem, který by Ministerstvo životního prostředí následně chtělo zakázat je i chov evropských suchozemských želv. Hlavním důvodem má být, že je jich příliš. Tato v přírodě ohrožená zvířata se totiž na farmách i u chovatelů množí ve

velkém, což znamená i zvýšené nároky finanční, časové i personální, pro kontrolní orgány. (Synáčová, 2009)

Pokud, ale bude novela zákona prosazena, nebude to spíše znamenat krok zpět? Ministerstvo životního prostředí uvádí jako hlavní důvod, pro prosazení novely zákona, omezit ilegální obchod. Když se, ale některé ohrožené, uměle odchované, druhy nebudou moci prodávat, vstoupí chov do illegality a to naopak obchodování na černém trhu jen napomůže. (Synáčová, 2009)

6.2. Environmentální dopady

Současné využívání přirozených zdrojů přírody pro obchodní účely je příčinou poklesu populací některých druhů. Nejvíce jde tento pokles sledovat u živočišných druhů jako jsou gorily, nosorožci a nebo sloni. (TRAFFIC, 2007) Nadměrné využívání rostlin a živočichů z volné přírody narušuje nepříznivým vlivem rovnováhu ekosystémů. Aby se zabránilo vyhubení ohrožených druhů je vyžadováno ohleduplné zacházení se volnou přírodou a hlavně minimalizování vnějších zásahů do života živočichů. (WWF, 2007)

Mezi nejčastěji nelegálně lovené druhy patří savci. Některé druhy jsou schopny přestát tlak, který nelegální lov vyvolává. U většiny, ale i z důvodu pomalé reprodukce je schopnost obstát, velmi nízká. (TRAFFIC, 2007)

Za velmi problematický faktor bývá považován i způsob, jakým pytláci získávají svou kořist. Například při rybolovu bývají nechtěně uloveny i jiné organismy. Podle odhadů WWF více jak čtvrtina úlovků světového mořského rybolovu je náhodná. (WWF, 2007)

Dalším nepřímým dopadem je zavlečení invazních druhů, které v daném ekosystému původně nebyly. Tyto druhy nemají v novém prostředí přirozené nepřátele. Mohou konkurovat původním druhům a stát se tak jejich predátory. Invazivní druhy tak mohou pro přírodu znamenat stejné nebezpečí jako nelegální obchod a lov. (TRAFFIC, 2007)

6.3. Socioekonomické dopady

Příroda je životně důležitá nejen pro rostliny a živočichy, ale i pro lidskou populaci. Především domácnosti v chudých rozvojových zemích jsou závislé na dostupnosti zdrojů z volné přírody. Divoká příroda Afrike hraje důležitou roli pro více než 150 milionů chudých lidí, pro které je hlavním zdrojem živobytí. (WWF, 2007)

Mnoho venkovských domácností v rozvojových zemích je závislých na potravinách získaných z volné přírody, nejvíce pak v období nepříznivého počasí. Místní komunity závisí především na mase z divoké přírody, tzv. bushmeat. V závislosti na zeměpisné oblasti jsou v přírodě nejvíce loveny četné druhy primátů, kopytníků, hlodavců a ptáků. Lov zvířat představuje mnohem levnější variantu získání masa než využívání masa z domácích zvířat a pro chudé je často jedinou možností obživy. (Šmejkalová, 2008)

V současnosti je produkce bushmeat v tropických lesích Amazonie, centrální a západní Afriky i jihovýchodní Asie obrovská. V centrální Africe se podle odhadů spotřebuje 1- 5 milionů tun bushmeat ročně. (WWF, 2007)

Spojení nelegálního lovu a chudoby lze ukázat na příkladu národního parku Seregeti v Africe. Zadržení pytláci pocházeli většinou z chudých komunit žijících v okolí parku. Nelegální lov představuje pro místní lidi schůdnou cestu k zajištění finančních příjmů. (Šmejkalová, 2008)

I kdyby byl zákaz lovu všude uplatňován, nemůže být dostačujícím řešením. Příjem z prodeje masa je pro ně stále nepostradatelný. Dobrou cestou se zdá vytvoření alternativních zdrojů obživy pro zdejší obyvatele. (Šmejkalová, 2008)

7. Závěr

Divoká zvířata a planě rostoucí rostliny, jsou součástí složité ekologické rovnováhy, představují jeden z nejdokonalejších darů přírody. Jsou výsledkem milionů let evolučního vývoje, od prvních živých buněk po dokonalost dnes žijících goril horských nebo lvů indických.

Přesto dnes některé z těchto druhů přežívají jen v několika posledních tisících někdy jen stovkách jedinců. Úmluva o obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (CITES) se zabývá ochranou těchto druhů a snaží se zajistit všem zranitelným populacím jistou budoucnost. Osud většiny ohrožených druhů tak závisí výhradně na lidské činnosti, neboť ztráta biodiverzity neznamena jen ztrátu některých živočišných či rostlinných druhů, ale ovlivňuje i životy lidí.

Tato práce je zaměřena na Úmluvu o obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin. Vysvětlení, jak je Úmluva realizována a čím se zabývá. Její přílohy, rozdělení a také legislativa, kterou se řídí nejen Česká republika, ale také celé Evropské společenství.

Úmluva CITES je jedním z účinných prostředků jak zabránit vyhubení některých druhů. Problémem je, že seznam ohrožených druhů se stále rozšiřuje. Hlavně v zemích, kde není dodržování Úmluvy hlavním cílem. Například v Africe je pro místní obyvatele důležitější jejich vlastní přežití, než přežití některého z živočišných druhů. Pokud by se, ale podařilo zlepšit jejich životní podmínky pomůže to eliminovat obchod ohrožených druhů i v ostatních zemích světa.

Řešením by mohlo být, že by za nelegální obchod byly větší postihy. Pokuta, která je obchodníkovi za porušení zákona udělena ho nezastaví v provádění ilegální činnosti. Zvláště pokud si předtím obchodem vydělá dost na případné pokuty.

Úmluva CITES je přínosem pro ohrožené druhy, neboť zákazem lovu se často populace zvýší. To ovšem neřeší problém ochrany životního prostředí ohrožených druhů. Může se tak stát, že druhy, které zachráníme před nelegálním obchodem, později vyhynou kvůli ztrátě jejich přirozeného prostředí.

8. Seznam literatury:

Beneš J., 2008: *Co je CITES. Česká inspekce životního prostředí, Praha.*

Bologna G., Casale P., Catullo G., Conti F., De Rosa C. Fochesato L, Guj I., Isnenghi E. et Rocco M., 2009: *Mizející zvířata. Universum, Praha.*

CITES, 2008 – Galerie ohrožených druhů. CITES, online:
<http://www.cites.org/gallery/species/mammal/mammals.html>, cit. 15.1.2009.

Ekolist, 2008: *Uganda, Rwanda a Demokratická republika Kongo se spojily k ochraně goril horských. Ekolist, online:*
<http://www.ekolist.cz/zprava.shtml?x=2076335>, cit. 12.3.2009.

Evropská komise, 2007: *Předpisy pro obchod s volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami v Evropské unii - Úvod do CITES a její implementace v Evropské unii. Evropská společenství.*

Kadlíková L, 2004: *Mezinárodní úmluva CITES. Příroda, 2004, online:*
<http://www.priroda.cz/clanky.php?detail=220>, cit. 1.11.2008.

Kadlíková L., 2007: *Omezme internetový obchod s chráněnými druhy. Příroda, Praha, online:* <http://www.priroda.cz/clanky.php?detail=841>, cit. 13.2.2009.

Kerouš K., 2005: *O kontrolách, sankcích a o ČIŽP v CITES. Ochrana přírody 60/2005: 48-52.*

Kerouš K., 2005: *Šance jménem CITES. Ochrana přírody 06/2005: 33-35.*

Kučera J., 1997: *CITES COP-10. Ochrana přírody 09/1997, online:*
<http://www.env.cz/www/laws/cites2.nsf/ea65e91b58b6632cc12564df002c44d8/ab3247aeba0fd30fc12565850058ad1b?OpenDocument>, cit. 12.3.2009.

Kučera J., 1998: *CITES, MŽP ČR, Praha, online:*
<http://www.env.cz/www/laws/cites2.nsf/ea65e91b58b6632cc12564df002c44d8/d524824338955b36c1256583004f4f17?OpenDocument>, cit. 12.11.2008.

Kučera J., 1998: *Základní informace o CITES. MŽP ČR, Praha.*

Kučera J., 2007: *CITES – základní informace. MŽP ČR, Praha., 1-5.*

Kučera J., 2008: *Informace CITES – podmínky obchodu s kaviárem z jeseterů podle nařízení Komise (ES) č. 865/2006 [ve znění nařízení Komise (ES) č. 100/2008]. MŽP ČR, Praha.*

Kučera J., 2008: *Informace pro obchodníky, vývozce, dovozce, chovatele, pěstitele a další zájemce k provádění Úmluvy o mezinárodním obchodu ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (CITES). MŽP ČR, Praha.*

Kučera J., Jiroušek V., Knot Z., CSc., Tukač V. et Hájková P., 2006: *Jak značit exempláře CITES? Agentura ochrany a přírody ČR.*

Kučera J., Klouček O. et Kostíková H., 2007: *Ohrožené druhy: Volání divočiny z Haagu - Zpravodaj MŽP 09, Praha, 18 – 22.*

Kučera J. et Vilímková V., 2007: *Implementace legislativy Evropských společenství v oblasti regulace obchodu s volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami (CITES) v České republice. MŽP ČR Praha 2007.*

Kurz A., 2007: *Konference smluvních stran CITES, 14. zasedání. Ochrana přírody 05/2007: 1-4.*

MŽP, 2005: *Znáte CITES/ Do you know CITES? MŽP ČR, Praha.*

Staňková S., 2005: *Změny v přílohách CITES. Ochrana přírody 06/2005: 37-43*

Staňková J. et Kaminiecká B., 2006: *Úmluva CITES a Evropská Unie. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha.*

Stejskal J., 2008: *Nosorožci na hraně zániku. Ekolist, online: <http://www.ekolist.cz/zprava.shtml?x=2122839>, cit. 12.1.2009.*

Synáčová J., 2008: *Novela zákona 100/2004 reakce. Online: http://www.zelvy1.wbs.cz/Clanky_a_ohlasy.html, cit. 12.3.2009.*

Ševčík J., 2006: *Pták roku 2006 – orel mořský. Česká společnost ornitologická, Praha: 16*

Šmejkalová Z., 2008: *Časovaná bomba zvaná bushmeat trade. Český rozhlas, Praha, online: <http://www.rozhlas.cz/odhaleni/gorily/zprava/500694>, cit. 15.3.2009.*

Teraporadna, 2008: *CITES a chov suchozemských želv. Online: <http://tera.poradna.net/a/view/64398-cites-a-chov-suchozemskych-zelv>, cit. 12.3.2009*

Traffic, 2007: *CITES strategic vision. Online: <http://www.traffic.org/cop-papers/>, cit. 14.3.2009.*

Vermouzek Z., Bouchal J., Kubátová E. et Lukeš M., 2002: *Pašovaná radost. Česká společnost ornitologická, Praha.*

WWF, 2007: *African elephants. Online: http://www.panda.org/what_we_do/angered_species/angered_species_list/elephants/african_elephants/afelephants_threats/, cit. 14.3.2009.*

WWF, 2007: *Species – the life on our only planet. Online: http://www.panda.org/about_our_earth/species/, cit. 14.3.2009.*

Použitá legislativa:

NAŘÍZENÍ RADY (ES) č. 338/97

ze dne 9. prosince 1996

o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi

NAŘÍZENÍ KOMISE (ES) č. 318/2008

ze dne 31. března 2008,

kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 338/97 o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě

rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi

NAŘÍZENÍ KOMISE (ES) č. 865/2006

ze dne 4. května 2006

o prováděcích pravidlech k nařízení Rady (ES) č. 338/97 o ochraně druhů volně žijících

živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi

NAŘÍZENÍ KOMISE (ES) č. 811/2008

ze dne 13. srpna 2008

o pozastavení dovozu exemplářů určitých druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin do Společenství

NAŘÍZENÍ KOMISE (ES) č. 349/2003

ze dne 25. února 2003

o pozastavení dovozu exemplářů určitých druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin do Společenství

NAŘÍZENÍ KOMISE (ES) č. 605/2006

ze dne 1. června 2006,

kterým se stanoví přechodná opatření pro některé dovozní a vývozní licence pro obchod se zemědělskými produkty mezi Společenstvím

NAŘÍZENÍ KOMISE (ES) č. 1332/2005

ze dne 9. srpna 2005

seznam ohrožených druhů dle Úmluvy CITES

Zákon č. 114/92 Sb. O ochraně přírody a krajiny

Zákon č. 100/2004 Sb. O obchodování s ohroženými druhy

Zákon č. 16/1997 Sb. O podmínkách dovozu a vývozu ohrožených druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin a dalších opatřeních k ochraně těchto druhů

Vyhláška č. 227/2004 Sb.

Vyhláška č. 82/1997 Sb.

9. Seznam použitých zkratk:

CITES	Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora (<i>Úmluva o obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin</i>)
ČIŽP	Česká inspekce životního prostředí
ETIS	Elephant Trade Information System (<i>Informační systém o obchodu se slony</i>)
IUCN	Trade World Conservation Union (<i>Světový svaz na ochranu přírody</i>)
IWC	The International Whaling Commission (<i>Mezinárodní velrybářská komise</i>)
MIKE	Monitoring the Illegal Killing of Elephants (<i>Systém ke sledování nelegálního zabíjení slonů</i>)
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
TRAFFIC	Trade Record Analysis of Flora and Fauna in Commerce
UNEP	United Nations Environment Programme (<i>Program OSN pro životní prostředí</i>)
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (<i>Organizace OSN pro vzdělání, vědu a kulturu</i>)
WCMC	UNEP World Conservation Monitoring Centre (<i>Světové monitorovací centrum ochrany přírody UNEP</i>)
WCO	World Customs Organization (<i>Světová organizace celních orgánů</i>)
WWF	World Wildlife Fund (<i>Světový fond na ochranu přírody</i>)

10. Seznam příloh:

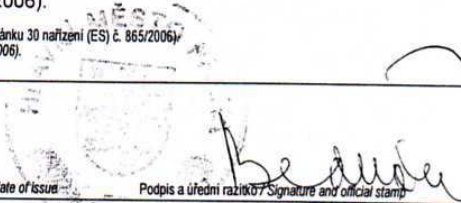
Příloha č. 1: Potvrzení o držení exempláře – *dle nařízení Rady (ES) č. 338/97 a nařízení Komise (ES) č. 865/2006 o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi*

Příloha č. 2: Registrační list exempláře ohroženého druhu živočicha nebo rostliny – *dle zákona č. 100/2004 Sb. o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi*

Příloha č. 3: Fotografická dokumentace – *nedílná součást registračního listu*

Příloha č. 1

EVROPSKÉ SPOLEČENSTVÍ / EUROPEAN COMMUNITY

ORIGINAL / ORIGINAL	1	1. Držitel / Holder Jiří Jetmar Chlebovická 499 199 00 Praha 9	POTVRZENÍ CERTIFICATE Není určeno k používání mimo Evropské společenství Not for use outside the European Community		Č. / No. CZ/PHA/00101/2007
		2. Povolné místo určení živých exemplářů druhů z přílohy A Authorized location for specimens of Annex A species	3. Vydávající výkonný orgán / Issuing Management Authority Magistrát hlavního města Prahy Odbor ochrany prostředí Jungmannova 29/35 110 00 Praha 1		
		4. Popis exemplářů (včetně značek, pohlaví, data narození živých zvířat) Description of specimens (incl. marks, sex/date of birth for live animals) LIV pohlaví neurčené datum líhnutí: 1.8.-15.8.2006 identifikační fotografie odchov v zajetí (Registrace v CZ, reg.list č. PHA/02089/2006)	5. Čistá hmotnost (kg) / Net mass (kg)	6. Množství / Quantity 1	
	1		7. Příloha CITES / CITES Appendix II	8. Příloha ES / ES Annex A	9. Původ / Source C
			10. Země původu / Country of origin CZ		
			11. Povolení č. / Permit No.	12. Datum vydání / Date of issue	
		16. Vědecký název druhu / Scientific name of species Testudo hermanni boetgeri	13. Členský stát dovozu / Member State of import		
		17. Obecný název druhu / Common name of species želva zelenavá	14. Doklad č. / Document No.	15. Datum vydání / Date of issue	
18. Tímto se potvrzuje, že výše uvedené exempláře / It is hereby certified that the specimens described above:					
1 ☐ byly odebrány z volné přírody v souladu s právními předpisy platnými ve vydávajícím členském státě. were taken from the wild in accordance with the legislation in force in the issuing Member State.					
2 ☐ jsou opuštěné nebo uniklé exempláře, které byly zachráněny v souladu s právními předpisy platnými ve vydávajícím členském státě. are abandoned or escaped specimens that were recovered in accordance with the legislation in force in the issuing Member State.					
3 ☒ jsou exempláře narozené a odchované v zajetí nebo uměle vypěstované. are captive born-and-bred or artificially propagated specimens.					
4 ☐ byly získány nebo dovezeny do Společenství v souladu s ustanoveními nařízení (ES) č. 338/97. were acquired in or introduced into the Community in compliance with the provisions of Regulation (EC) No. 338/97.					
5 ☐ byly získány nebo dovezeny do Společenství před 1. červnem 1997 v souladu s ustanoveními nařízení (EHS) č. 3626/82. were acquired in or introduced into the Community before 1 June 1997 in compliance with the provisions of Regulation (EC) No. 3626/82.					
6 ☐ byly získány nebo dovezeny do Společenství před 1. lednem 1984 v souladu s ustanoveními CITES. were acquired in or introduced into the Community before 1 January 1984 in compliance with the provisions of CITES.					
7 ☐ byly získány nebo dovezeny do vydávajícího členského státu předtím, než se na jeho území stala použitelnými ustanovení nařízení dle bodu 4 a 5 či CITES. were acquired in or introduced into the issuing Member State before the provisions of the Regulation under paragraphs 4 and 5 or of CITES became applicable in this territory.					
8 ☐ mají být využity pro pokrok vědy / chov nebo rozmnožování / výzkum nebo vzdělávání či pro jiné neškodlivé účely. are to be used for the advancement of science / breeding or propagation / research or education or other non-detrimental purposes.					
19. Tento doklad je vydáván za účelem / This document is issued for the purpose of:					
1 ☐ potvrzení toho, že exemplář určený k vývozu (zpětnému vývozu) byl získán v souladu s platnými právními předpisy o ochraně dotyčných druhů. confirming that a specimen to be (re-)exported has been acquired in accordance with the legislation in force on the protection of the species in question.					
2 ☒ vyměti exemplářů dle přílohy A ze zákazů týkajících se komerčních činností dle čl. 8 odst. 1 nařízení (ES) č. 338/97. exempting Annex A specimens from the prohibitions relating to commercial activities listed in Article 8.1 of Regulation (EC) No. 338/97.					
3 ☐ povolení přepravy živého exempláře dle přílohy A ve Společenství. authorising the movement within the Community of a live Annex A specimen from the location indicated in the import permit or in any certificate.					
20. Zvláštní podmínky / Special conditions					
Fyzické vlastnosti exempláře v době vydání potvrzení nedovolily bezpečné použití jakékoli značkovací metody. Nedílnou součástí tohoto potvrzení je příloha s fotografií exempláře (1 strana). Potvrzení specifické pro transakci (čl. 1 bod 2 nařízení (ES) č. 865/2006).					
☒ Potvrzení je platné pouze pro držitele jmenovitě uvedeného v kolonce 1 (vystavené podle čl. 20 odst. 3 písm. e) nebo článku 30 nařízení (ES) č. 865/2006). Certificate valid only for holder named in box 1 (issued under Article 20(3)(e) or Article 30 of Regulation (EC) No. 865/2006).					
		Praha ing. Olga Bednářová Jméno vydávajícího úředníka / Name of issuing official	8.2.2007 Místo a datum vydání / Place and date of issue	 Podpis a úřední razítko / Signature and official stamp	

Pokyny a vysvětlivky

1. Celé jméno a adresa držitele potvrzení, nikoli zástupce.
2. Vyplnit pouze v případě, kdy dovozní povolení pro dotyčné exempláře určuje místo, kde budou exempláře drženy, nebo kdy je požadováno, aby exempláře odebrané z volné přírody v členském státě byly drženy na schválené adrese.
Jakýkoli přesun s výjimkou bezodkladného veterinárního ošetření, kdy budou exempláře vráceny přímo do svého schváleného místa určení z uvedeného místa určení vyžaduje předchozí souhlas příslušného výkonného orgánu (viz kolonka 19).
4. Popis musí být co nejpřesnější a musí zahrnovat třípísmenný kód podle přílohy V nařízení Komise (ES) č. 1808/2001.
5. / 6. Použijí se jednotky množství a/nebo čisté hmotnosti podle přílohy V nařízení Komise (ES) č. 1808/2001.
7. Uvádí se číslo přílohy CITES (I, II nebo III), ve které je druh uveden k datu vydání povolení nebo potvrzení.
8. Uvádí se písmeno označující přílohu nařízení Rady (ES) č. 338/97 (A nebo B), ve které je druh uveden k datu vydání povolení nebo potvrzení.
9. Pro vyznačení původu se použije jeden z následujících kódů:
 - W Exempláře odebrané z volné přírody
 - R Exempláře pocházející z farem (ranching)
 - D Živočiškové z přílohy A odchované v zajetí pro komerční účely a rostliny z přílohy A uměle vypěstované ke komerčním účelům v souladu s kapitolou III nařízení Komise (ES) č. 1808/2001 včetně jejich částí a odvozenin
 - A Rostliny z přílohy A uměle vypěstované pro nekomerční účely a rostliny z přílohy B a C uměle vypěstované v souladu s kapitolou III nařízení Komise (ES) č. 1808/2001 včetně jejich částí a odvozenin
 - C Živočiškové z přílohy A odchované v zajetí pro nekomerční účely a živočiškové z přílohy B a C odchované v zajetí v souladu s kapitolou III nařízení Komise (ES) č. 1808/2001 včetně jejich částí a odvozenin
 - F Živočiškové narození v zajetí, pro něž však nejsou splněny podmínky podle kapitoly III nařízení Komise (ES) č. 1808/2001, včetně jejich částí a odvozenin
 - I Zabavené nebo odebrané exempláře ¹
 - O Exemplář získaný před použitelností úmluvy ¹
 - U Neznámý původ (je třeba zdůvodnit)

¹ Používá se pouze ve spojení s jiným kódem pro původ.

10. / 12. Země původu je země, kde byly exempláře odebrány z volné přírody, narozeny a odchovány v zajetí nebo uměle vypěstovány.
13. / 15. V případě potřeby je členským státem dovozu členský stát, který vydal dovozní povolení pro příslušné exempláře.
16. Vědecký název musí být v souladu se standardními názvoslovnými příručkami podle přílohy VI nařízení Komise (ES) č. 1808/2001.

Instructions and explanations

1. Full name and address of the holder of the certificate, not of an agent.
2. Only to be completed in the case where the import permit for the specimens concerned prescribes the location at which they are to be kept, or where specimens that were taken from the wild in a Member State shall required to be kept at an authorised address.
Any movement, except for urgent veterinary treatment and provided the specimens are returned directly to their authorized location, from the location indicated shall then be subject to prior authorization from the competent management authority (see box 19).
4. Description must be as precise as possible and include a 3-letter code in accordance with Annex V to Commission Regulation (EC) No 1808/2001.
5. / 6. Use the units of quantity and/or net mass in accordance with those contained in Annex V to Commission Regulation (EC) No 1808/2001.
7. Enter the number of the CITES appendix (I, II, or III) in which the species is listed at the date of issue of the permit/certificate.
8. Enter the letter of the Annex to Council Regulation (EC) No 338/97 (A or B) in which the species is listed at the date of issue of the permit/certificate.
9. Use one of the following codes to indicate the source:
 - W Specimens taken from the wild
 - R Specimens originating from a ranching operation
 - D Annex A animals bred in captivity for commercial purposes and Annex A plants artificially propagated for commercial purposes in accordance with Chapter III of Commission Regulation (EC) No 1808/2001, as well as parts and derivatives thereof
 - A Annex A plants artificially propagated for non-commercial purposes and Annexes B and C plants artificially propagated in accordance with Chapter III of Commission Regulation (EC) No 1808/2001, as well as parts and derivatives thereof
 - C Annex A animals bred in captivity for non-commercial purposes and Annexes B and C animals bred in captivity in accordance with Chapter III of Commission Regulation (EC) No 1808/2001, as well as parts and derivatives thereof
 - F Animals born in captivity, but for which the criteria of Chapter III of Commission Regulation (EC) No 1808/2001 are not met, as well as parts and derivatives thereof
 - I Confiscated or seized specimens ¹
 - O Pre-convention ¹
 - U Source unknown (must be justified)

¹ To be used only in conjunction with another source code.

10. / 12. The country of origin is the country where the specimens were taken from the wild, born and bred in captivity, or artificially propagated.
13. / 15. The Member State of import is, where applicable, the Member State having issued the import permit for the specimens concerned.
16. The scientific name must be in accordance with the standard references for nomenclature referred to in Annex VI to Commission Regulation (EC) No 1808/2001.

Příloha č. 2

REGISTRAČNÍ LIST exempláře ohroženého druhu živočicha nebo rostliny

Zákon č. 100/2004 Sb., o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi a dalších opatřeních k ochraně těchto druhů a o změně některých zákonů (zákon o obchodování s ohroženými druhy)		Není určeno k používání mimo Českou republiku Not for use outside the Czech Republic		2. Číslo PHA/02089/2006	
1. Vlastník nebo dlouhodobý držitel exempláře (jméno a adresa) Jiří Jetmar Chlebovická 499 199 00 Praha 9		3. Vydávající úřad (název a adresa) Magistrát hlavního města Prahy Odbor ochrany prostředí Jungmannova 29/35 110 00 Praha 1			
4. Popis exempláře (včetně značek, pohlaví data narození živých zvířat) pohlaví neurčeno datum a místo líhnutí: 1.8.-14.8.2006, Praha odchov v zajetí od registrovaných rodičů		5. Čistá hmotnost (kg)		6. Množství 1	
		7. Příloha CITES II		8. Příloha ES A	
		9. Původ C		10. Země původu Česká republika	
		11. Povolení č.		12. Datum vydání	
16. Vědecký název druhu Testudo hermanni boetgeri		13. Členský stát dovozu			
17. Český název druhu želva zelenavá		14. Doklad č.		15. Datum vydání	
18. Zvláštní podmínky platnosti dokladu a další údaje vydávajícího úřadu:					
2 ☒ Tímto se potvrzuje, že výše uvedený exemplář byl registrován podle § 23 zákona o obchodování s ohroženými druhy. Tento registrační list se vydává pouze za účelem registrace exemplářů ohrožených druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin podle § 23 zákona o obchodování s ohroženými druhy. Registrační list není potvrzením o zákoněm původu exempláře. Popis exempláře a údaje o původu exempláře (kolonky č. 4, 5, 9 až 15) jsou uvedeny podle údajů poskytnutých vlastníkem nebo dlouhodobým držitelem exempláře, který nese plnou odpovědnost za jejich správnost a pravdivost.					
3 ☒ Tento registrační list je platný jen, je-li vyplněno a podepsáno prohlášení vlastníka nebo dlouhodobého držitele exempláře v kolonce č. 19.					
4 ☒ Další podmínky a údaje:					
Do 30.11.2006 bude exemplář nezaměnitelně označen ve smyslu § 6 odst. 7 vyhl. č. 227/2004 Sb., jinak registrační list pozbývá platnost.					
Kopie registračních listů chovné skupiny želv jsou uloženy na OOP MHMP.					
Vydáno pod SZn. S-MHMP-358254/2006/OOP-IV-936/Be					
ing. Olga Bednářová Jméno vydávajícího úředníka		Praha 17.10.2006 Místo a datum vydání		 -37- Podpis a úřední razítko Blahora	

19. Vyplní vlastník nebo dlouhodobý držitel, který exemplář zaregistroval. Vyplňuje se pouze pro registrační list.

Potvrzuji, že údaje o exempláři uvedené na tomto registračním listě jsou správné a pravdivé.

Praha 7.11.2006

Místo a datum

Jiří JEDLIČKA
CHI EBOVICKA 199
199 00 PRAHA 9

Podpis (razítko) vlastníka nebo dlouhodobého držitele exempláře

20. Pozdější záznamy registračních úřadů a dalších orgánů ochrany přírody **).

Datum: Účel záznamu, vyjádření nebo stanovisko:

Název, adresa, podpis (razítko) orgánu ochrany přírody:

27. listopad 2006
Heslo 3/2006 0,1 = 200000105

IDENTIFIKAČNÍ
FOTO

Bedeš

21. Vyplní vlastník nebo dlouhodobý držitel při přenechání exempláře jiné osobě **).

Jméno a adresa nového vlastníka/dlouhodobého držitele *)
(dále jen „nový držitel“):

PETRA MAŠKOVÁ JANŮKOVÁ
POD KRÁŠNÝM HŘEBENEM 1665
HŘEBEN LITVÍNOV

Potvrzuji, že jsem exemplář, na nějž se vztahuje tento registrační list/potvrzení, přenechal uvedenému novému držiteli.

☐ Potvrzuji, že jsem nového držitele informoval o ubytování, vybavení a postupech potřebných k zajištění řádné péče o exemplář (platí pouze pro živý exemplář *).

Datum a podpis (razítko) původního vlastníka nebo dlouhodobého držitele:

1.3.2007

Jedlička

*) Nehodící se škrtně anebo se vytiskne jen to, co platí.

**) V případě nedostatku místa se přiloží další list s kopii kolonky č. 20 nebo 21 včetně předtištěného textu.
Registrační list se vyplňuje podle pokynů ve vyhlášce č. 227/2004 Sb.

Příloha č. 3

